

מראי מקומות - ביצה

כו:

המנח"ש דברא"ה בסוגיין מבואר כדעת הפר"ח, ע"ש.

ה. אי דלא חזו, כי אזמין להו מאי הוי הק' הרשב"א, מ"ש מסוכה רעועה דעלמא דאמרי' לקמן (ב:) שאם התנה עלי' ונפלה ביו"ט, הכל לפי תנאו, ואע"ג דבבין השמשות לא חזיא. ותי' דשאני התם דמינכרא הכנתה והזמנתה, משא"כ בגרוגרות וצמוקים דלא מינכרא כלל שיהיו ראויים.

ה. מוקצה שיבש ואין הבעלים מכירים בו מותר כ' המנחת שלמה דמפרש"י משמע דהא דמותר אף שאין הבעלים מכירים בו, היינו משום דמעיקרא הכינו לכשיתבש. וא"כ לפי"ז נמצא דאם הורה חכם על בהמה שהיא טריפה, ובאמצע שבת נמלך ואמר שטעה, בכה"ג שפיר הוי' מוקצה, שהרי בשעה שהטריפה החכם לא אסיק אדעת' כלל שתחזור להיות כשרה. אבל כ' דאפשר לפרש דברי רש"י באו"א, דכל ההקצאה הי' רק משום שלא נתיבשו, וממילא כשיבשו ובטלה סיבת ההקצאה מותרין, וא"כ ה"נ בנדון דידן כיון דבטלה סיבת ההקצאה שרי, וסיים בצ"ע.

ו. מוקצה שיבש ואין הבעלים מכירים בו, מותר כ' בקובץ שעורים (ס"ג) דטעם לזה הוא משום דהיסח הדעת בטעות לא הוי היסח הדעת. והק', הא איסור מוקצה אינו משום היסח הדעת, אלא משום חסרון הכנה, ומה בכך דלא הוי היסח הדעת אלא משום טעות, סכ"ס לא הי' מוכן אצלו. וציין למש"כ תוס' לקמן (ל: ד"ה התם), דבאמת אין טעם דמוקצה משום חסרון בהכנה, אלא דצריך היסח הדעת בפועל.

א. אבא תני אם עבר ובקרו מבוקר, ואת אמרת מבקרין אותו לכתחלה

פי' הרא"ה, דאע"ג דמדינא מותר, מ"מ לכתחלה אוסרין משום דכיון דאיכא דאסורין, אסור בכולהו, דכולהו כחדא מילתא, ואי לא הא לא קיימא הא. אבל כל זה לכתחלה, אבל בדיעבד, הם אמרו והם אמרו, הם אמרו שאסור לבקרו, והם אמרו שאם בקרו מבוקר. וע' בקרבן נתנאל (סי' ו', אות מ'), שהביא שהחכם צבי (סי' פ"ה) פי' באו"א, דמה דאסור לבקרו לכתחלה הוא משום איסור טלטול, וע"ש מש"כ הק"נ להק' עליו.

ב. יש מוקצה לחצי שבת או אין מוקצה לחצי שבת ע' ברא"ש (סי' ז') שכ' דכל שאלת הגמ' היא רק לענין מידי דאכילה, אבל לענין מידי דטלטול פשוט שאין מוקצה לחצי שבת, וכ"כ הרשב"א כאן, ותוס' לקמן (כז:). וע' בהגהות להרשב"א כאן (מהדורת מו"ק), שהביא מש"כ החתם סופר ביסוד החילוק בין מוקצה לאכילה ובין מוקצה לטלטול, דאיסור מוקצה לאכילה הוא קרוב לדאורייתא, ואסמכוהו על קרא דוהי' ביום השישי והכינו. והב' הוא מוקצה לטלטול, וזהו מתקנת נחמ"י בן חכל"י, שגזר משום שהיו פרוצים באיסור הוצאה.

ג. יש מוקצה לחצי שבת אין מוקצה לחצי שבת ע' במנחת שלמה, שהביא מש"כ המהרש"א בשם התוס' ישנים, וכ"כ המאירי ושטמ"ק, שאם הדחוי הוא חזק כ"כ שאין מעלין על הדעת שיתקן עוד בו ביום, יש מוקצה גם לחצי שבת. והביא עוד מש"כ הביאור הלכה (תצ"ח, ד"ה אבל אם נולד), שהביא דברי הפרי חדש שכ' דאף בכה"ג אין מוקצה, וכ'